

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 80.
TELEFON Nr. 226.
Serisori neretrânse nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner. Heinrich Schalek. A. O-
pelik Nachf., Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger. Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Krasébet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și invo-
luntar. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungari:
Pe un an 24 cor., pe șase luni:
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
N-rii de Duminecă 4 cor. pe sr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se pronunță la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 80. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Un dusul scos: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abo-
namentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 114.

Brașov, Joi 28 Mai (10 Iunie)

1909.

Dela curtea cu jurați din Târgu-Mureșului.

Procesul de presă intentat »Gaz. Trans.«
pentru articolul de Rosalii (1908).

— Raport special. —

II.

Vorbirea apărătorului Dr. Draia.

Înainte de toate d-l Dr. Enea Draia protestează în cuvinte energice contra modului de acuzare al procurorului, care în loc să rămână la substratul acuzei, clădindu-și rechizitoriul său pe pretinsul delict de »agitațiune« din articolul incriminat, bate câmpii, face excursiuni fantastice prin domeniul istoriei dezvoltării naționale a Românilor, vorbește de câte toate, cari nu stau în nici o legătură cu articolul incriminat și ajunge la niște concluziuni, care nu numai sunt de o îndrăzneală nemaipomenită, dar — lipsindu-le orice bază reală — sunt deadreptul menite a atâța la ură opinia publică maghiară și în special pe jurați în contra acuzatului și a naționalității române. Respinge deci cu cea mai mare energie și cea mai mare revoltă suflătoare expunerile nebazate ale acuzatorului public. Politica — exclamă apărătorul — se ține de parlamentul țării, nu însă de curtea cu jurați, a cărei datorință exclusivă este să judece dacă articolul incriminat conține într'adevăr sau nu delictul agitațiunii.

După acest protest, apărătorul desvoaltă pe larg evoluțiunea ideii naționale și fazele, prin cari a trecut omenirea în ideile sale și arată că ideea națională, pentru care acuză se luptă cu atâta vehemență, nu e ceva fix, căci istoria imparțială dovedește, că în decursul secolilor alte multe idei umane s'au perondat, precum ideea religioasă, în jurul căreia sau dat lupte crâncene și de o cruzime nemaipomenită, până ce lumea a ajuns să preamărească și să se lupte pentru ideea națională. Dar astăzi ce vedem? Vedem că ideea națională începe a deveni slăbită prin ideea socială, care, desigur, va câștiga tot mai mult teren, până ce în fine va ajunge să stăpânească întreaga omenire.

Trecând la articolul incriminat apărătorul arată trecutul serios și demn al ziarului »Gazeta Transilvaniei«, care de 70 de ani, conștiu și consecvent a luptat într-o singură direcțiune: dezvoltarea culturală, economică și politică a poporului român în cadrul legilor existente, fiind condusă de singurul adevărat principiu că patria noastră comună numai atunci poate deveni fericită și consolidată, dacă toate naționalitățile conlocuitoare vor avea dreptul să se desvoalte liber în propria lor cultură, emulând una cu alta, și dacă se vor respecta reciproc niziunțele lor legitime și drepte pe toate terenele vieții publice.

Analizează apoi afirmațiunile din articolul incriminat și constată, că în întreg articolul nu obvine nici măcar o singură dată cuvântul »maghiar« sau »maghiarime« și astfel nu se poate urmări prin proces un lucru sau o expresiune, care nu există. În special în ce privește afirmațiunile articolului privitoare la cazul d-nei Vlad, apărătorul constată că nu numai Românii dar chiar înșiși Maghiarii au fost revoltați de pedeapsa aplicată de tribunalul din Deva soției deputatului Vlad. Spre a documenta aceasta apărătorul citește din marele ziar maghiar »Az Ujság« din Budapesta, părți din articolul publicat la începutul anului acestuia, scris de distinsul scriitor maghiar Herczeg Ferencz, în care acesta pledează în mod călduros pentru întrunirea unui mare meeting maghiar, spre a se cere grațiarea d-nei Vlad. Acest articol a avut între cetitorii ziarului »Az Ujság« un mare efect, dovadă număratoarele scrisori de aderentă, ce le-a

primit scriitorul Herczeg din partea multor personaje marcante din viața publică maghiară, precum este contele Haller Janos, Dr. Hollosy Istvan etc., a căror scrisori s'au publicat. Iată în traducere pasagele din amintitul articol, cărora le-a dat cetire apărătorul:

»În războiul politic, pe care statul ungar îl pornește împotriva unei române, simpatia mea nu este pentru cel dintâiu. Cum, domnilor, aici am ajuns să întemnițăm femeile, cari fac politică? Ele asvâră cu oale în gardă, și garda să răspundă cu focuri de pușcă? Armele noastre să nu găsească altă întrebare? Ce fel de neam este acesta? Ori ce s'ar zice, mie îmi pare deadreptul respingătoare toată afacerea asta.

»Nu un cavalerism sentimental mă îndeamnă să vorbesc așa, ci conștiința, că politica ungurească, plină de năzdrăvăni, acum se pregătește de cea mai mare prostie.

»Orice politică numai o îndreptățire poate avea: ființa statului. Și mie mi-se pare, că și judecătorii fac politică atunci când sunt chemați să judece delictele politice. Și rigoarea și cruzimea pot avea o îndreptățire. Dar când statul își ridică mâna lui asupritoare ca să lovească în femei, are nevoie de mai multă cumpănire, ca nu cumva să-și răpească propria sa demnitate, dovedindu-se slab, crud și lipsit de cavalerism. Căci luxul lipsei de cavalerism numai națiunile cele mai tari și-l pot permite.

»Ar trebui să se pună în mișcare societatea noastră întreagă! Un meeting, care să declare că noi nu luptăm în contra femeilor și care să adune subscrieri pentru grațiarea d-nei Vlad. Un astfel de meeting ne-ar face mai multă cinste decât sute de cuvântări în Camera...»

Continuând, apărătorul accentuează că redactorul acuzat a dovedit o ținută leală și deamnă, care trebuie să fie onorată din partea juraților, căci a declarat franc că este autorul articolului, și ia toată răspunderea. Analizează apoi §§-ii 171 și 172 din codul penal și demonstrează și cu deciziuni de-ale Curiei, că »agitația« pe temeiul acestor paragrafi nu se poate fixa în articolul incriminat. Advertisează apoi pe jurați în privința aceea, că au mai fost guverne șoviniste la putere (Tisza bătrânul și Banffy) sub cari însă »Gazetei« nu i-s'au făcut în zece ani atâtea procese, câte i-s'au intentat de guvernul actual în 7 luni de zile, iar aceasta e o dovadă, că coaliția de astăzi are nevoie de astfel de procese trase de păr, ca să-și arate țaria sa în jos pentru a-și ascunde slăbiciunea ei în sus.

Redactorul responsabil al »Gazetei« poate să scrie numai în senzul și spiritul foii și ținând cont de situația suflătoare și de dorințele cetitorilor ei. Este adevărat, că oamenii și ideile se schimbă în cursul timpului. În timpul prezent însă modul de scriere al redactorului în articolul incriminat corespunde curentului, pe care îl reprezintă »Gazeta« și care domnește la poporul românesc. Bărbăția, francheța acuzatului și modul său de scriere trebuie prin urmare respectate și onorate. Apărătorul aduce ca exemplu cunoscuta scenă petrecută la 1867 între avocatul francez Floqués, mai târziu prim-ministru al Franței, și între Țarul Alexandru al Rusiei, care vizitase Parisul. Inflăcărutul avocat Floqués exclamase la sosirea Țarului Alexandru, demonstrând în favorul Polonilor asupriți: »Trăiască Polonia! Țarul Alexandru, spre mirarea celor prezenți, nu s'a supărat ci a căutat ocaziunea să-i facă cunoștința lui Floqués și a-l felicita pentru curajul convingerilor sale.

De încheiere apărătorul se provoacă la împrejurarea, că deja un for important judecătoresc, precum este senatul de acuză, a achitat pe acuzatul, negăsind în articolul incriminat delictul agitației. Acest fapt însemnat trebuie îndeosebi să fie luat în considerare de jurați la aducerea ver-

dictului. Apelează în fine la jurați, ca cetățeni liberi ai acestui stat, ca luând în considerare toate momentele apărării și desbrăcându-se de orice antipatie față de acuzat, să-l achite.

După pledoaria apărătorului, care a durat aproape o oră și a fost predată cu o deosebită vervă oratorică, a urmat

Duplica procurorului.

Procurorul recunoaște că terminii folosiți în articol, ce e drept, nu sunt atât de atâțatori, ca în alți articoli. Jurații să nu considere însă aceasta, ci să mediteze asupra împrejurărilor și tendințelor ascunse ale articolului. Din cauza aceasta și-a și ținut de datorință să explice noima mișcării naționaliste. Repetă din nou că scopul final al mișcării naționaliste a Românilor este »Dacoromânia«. Aceasta rezultă (?!?) și din faptul, că în programul Românilor dela 1881 se exprimă dorința, ca între Austria și România să se încheie legături cât mai strânse economice ba chiar și o convenție militară. Iar aceasta nu înseamnă altceva decât pregătirea în ascuns a viitoare Dacoromâniei prin alipirea Ardealului și a Ungariei până la Tisa la regatul român.

Mai amintește că în timpul conflictului recent cu Sârbia Români (?!?) au agitat în favorul Sârbiei, ceea ce iarăși dovedește scopul final urmărit de Români. În ce privește articolul lui Herczeg spune atât, că bietul Herczeg nu e de luat în serios, căci el (Herczeg) este un suflet de poet, care judecă din punctul de vedere al poetului idealist cazul d-nei Vlad. Cere deci din nou juraților să-l declare pe acuzat de vinovat.

După aceste elucbrațiuni spirituale, cari ar fi păcat să nu ajungă cunoscute și în cercuri mai largi ale Maghiarilor, a urmat

Duplica apărătorului.

Apărătorul Dr. Draia trecând din nou în revistă acuza procurorului, despre cari spune că sunt îmbrăcate în fraze sunătoare, le reduce la adevărata lor valoare și protestează din nou cu indignare în contra străduinței procurorului, de-a prezenta pe acuzatul în lumina dacoromâniei. Respinge în deosebi absurditatea nemai pomenită susținută de procuror pe baza dorințelor exprimate în programul Românilor. Din contră — zice apărătorul — aceasta e o dovadă eclatantă, că statele amintite, între cari s'au încheiat tratate comerciale și o convenție de arme, vreau să susțină pe față legăturile cele mai pretinse, căutând a aplana orice dușmănie între ele și susținând neștirbit granițele existente între ele.

În ce privește aprecierea articolului lui Herczeg, apărătorul regretă că nu e prezent scriitorul Herczeg și toți cei, cari l'au felicitat, ca să-i mulțumească procurorului în persoană pentru complimentele ce li le-a făcut.

Se adresează din nou juraților, cerând achitarea acuzatului și rugându-i să nu se lase seduși de frazele elastice ale procurorului, cu cari a susținut o acuză imposibilă.

După duplica apărătorului, care a durat 1/2 de oră, a urmat vorbirea acuzatului, pe care o vom resuma în scrisoarea următoare.

Rip.

Alegerile supletorii sinodale în cercul Garanseșului și anume în cercul Lugoș și Jebel se vor face Dumineca viitoare. Fruntașii din cercul Lugoșului au candidat cu unanimitate în adunarea ținută a doua zi de Rosalii la locul devenit vacant prin moartea mult regretatului Alexandru Mocsonyi, pe d-l avocat și deputat dietal Dr. Ștefan Petrovici. Fruntașii din cercul Jebelului stau pe lângă candidații vechi, d-nii George Szerb și Dr. Dimitrie Cioloca. În sensul acesta s'au lansat apeluri între alegătorii dintre aceste cercuri.

Scotus Viator în România.

(Un interview).

Le este cunoscut cetitorilor noștri, că vestitul publicist englez »Scotus Viator« (d-l Seton Watson) se află de câteva zile în România. Ziarul »Minerva« s'a folosit de aceasta ocaziune spre a-i cere d-lui Watson o convorbire, pe care acesta i-a acordat-o. Alături unii din redactorii acestui ziar (I. Slavici) a avut convorbirea cu distinsul călător, pe care »Minerva« o publică în numărul său cel mai nou. Iată răspunsurile ce le-a dat d-l Watson interlocutorului său:

Am ținut să-i cerem o întrebare și să-i mulțumim pentru serviciile aduse cauzei române prin publicațiunile sale.

»Mă bucur, — ne-a răspuns d-sa, — dacă în adevăr am servit și »cauza Românilor, dar o mulțumire specială pentru aceasta nu mi se cuvine, căci gândul meu a fost și e să-mi servesc patria. Eu am venit în Ungaria îndemnat de simpatii mele către poporul maghiar și în deosebi către partidul lui Kossuth, care s'a bucurat, ba se mai bucură și azi de multă considerațiune în cercurile politice din Englitera. M'am încredințat însă în cele din urmă, că oamenii de stat ai Maghiarilor nu sunt de bună credință, stărue în'r'o politică nu numai greșită, ci tot deodată și primejdioasă chiar pentru Ungaria și că compatrioții mei sunt rău înformați despre cele ce se petrec în regatul ungar, am ținut dar să le dau acestora informațiuni exacte și expuse cu bună credință. Sunt în mare eroare cei ce mă socotesc dușman al Maghiarilor; simpatiiile către nedreptățiți nu sunt dușmănie față cu stăpânitorii și cel ce spune adevărul, le este tuturora prietin«.

Am întrebat pe d-l Watson, ce anume i se pare greșit și primejdios în politica urmată de oamenii de stat ai maghiarilor.

»După ce am ajuns să cunosc adevărata stare a lucrurilor — mi-a răspuns d-sa — am rămas cuprins de simțământul, că ideea unui stat național maghiar independent, chiar dacă ar fi realizabilă, ceea ce nu cred, nu se poate concorda cu interesele generale europene. Urmărind scopul acesta, Maghiarii, și astfel izolați, se pun în conflict cu toată lumea și slăbesc monarhia austro-ungară. Silințele de a desființa pe Slavii din regatul ungar sunt nu numai zădărnice, ci totdeodată și primejdioase, căci îi împing pe toți Slavii spre solidarizare și spre luptă îndârjită, ceea ce numai Rusiei poate să-i convie«.

»Cu atât mai greșită mi se pare politica Maghiarilor față cu Românii, care au multe interese comune cu dâșii. Mi-a fost destul să fac o călătorie prin Ardeal, pentru ca să mă încredințez despre marea importanță politică a Româniilor în viața regatului ungar și să mă interesez și de Slovaci din nordul Ungariei...»

Întrebat asupra scopurilor urmărite prin călătoria ce face prin Ro-

mânia, d-sa ni-a spus, că a dorit încă de mult să fie în România, dar a ținut s'o facă aceasta numai după ce-și va fi publicat cea din urmă carte, ca să nu se poată zice, că a fost influențat de aici.

„Eu sunt Scoțian, — a urmat, — și noi avem în Scoția multe „legi vechi foarte rele, pe care le „interpretăm așa, ca în aplicare să „dea rezultate bune. Am fost dar „surprins când am văzut, că în Un- „garia sunt foarte multe legi bune, „care sunt răstălmăcite așa, ca în „aplicare să dea rezultate rele. Se „poate că această rea credință nu „e ceva special maghiar, ci un semn „al barbariei orientale și al lipsei „de cultură politică. Țin să știu, „dacă e și aici aceeași lipsă de bună „credință ca în Ungaria. Se zice „mereu, că întreaga mișcare a Ro- „mânilor din regatul ungar e pusă „la cale și condusă de aici, că băn- „cile românești din Ardeal lucrează „cu capitaluri din România spre a „ruina poporul în vederea creării „unei clase conducătoare românești „și că există aici un puternic cu- „rent iredentist, ceace ar fi fără „îndoială o primejdie chiar și pentru „România“.

Am incredințat pe d-l Watson că toate aceste sunt născociri răspândite cu rea credință spre a justifica prigonirile puse la cale contra Românilor. — „Mă voi convinge prin mine însu-mi despre adevăr“ — a răspuns d-sa.

Ni-a spus apoi, că va face o călătorie prin Nordul Moldovei, prin Bucovina, pe la Galați, pe valea Bistriței, la Sinaia, la Curtea de Argeș și apoi se va întoarce iar la București și ne va face împărtășire despre impresiunile ce va fi primit.

Cum a primit împăratul pe Kossuth. Unul din ziarele independiste zice, că i-a succes să aștepte următoarele despre modul cum a primit Monarchul pe Kossuth în audiența de ieri:

„Când conducătorul partidului independentist a intrat în odaia Majestății Sale, regele s'a sculat, a mers înaintea lui și i-a oferit un scaun, ca să șadă. Conversația a decurs în limba franceză. Kossuth a prezentat monarchului un program de descurcare gata. Regele a ascultat cu mare atențiune expunerea. Kossuth a atacat aspru ori-ce descurcare, în fruntea căreia ar sta Andrassy sau Kuhn Hedervary. Kossuth a accentuat, că s'a prezentat regelui ca conducătorul partidului independentist și că dânsul crede dinainte imposibil o soluțiune, care nu țină socoteală de partid. În fine a reamintit regelui, că tocmai azi este a 42 aniversare a încoronării Sale și a exprimat speranța, că înțelepciunea domnitorului va ști să găsească calea so-

luțiunii constituționale. La finele audienței Kossuth a predat monarchului și în scris expozeul său. E probabil că Kossuth în curând se va prezenta din nou înaintea regelui.“

Adunarea koșutistă de Duminică este viu comentată de presa maghiară. Ziarele koșutiste se întrec în preamărirea importanței acestei adunări. Din contra ziarele opoziționale, precum este „Neues Pester Journal“, „Az Ujság“, spun că adunarea nu și-a ajuns ținta. S'au ținut, cei drept, multe vorbiri, dar nu s'au prezentat masele de popor, de cari să se sperie Viena, nici nu s'au adus motive îndeajuns, cari să justifice banca independentă.

Interesant este modul cum apreciază ziarul lui Kossuth „Budapest“ importanța acestei adunări. „În urma acestei adunări, scrie „B“, ura și intrigile austriace se vor potența, pentru a face imposibil planul de descurcare prezentat de Kossuth. Aceste intrigi pot din timp în timp să oprească mersul normal și legal al crizei; nu pot să-l facă însă imposibil. Nu mai e secret — și aceasta o știu și aliații noștri și în primul rând Împăratul Germaniei, — că fără de noi, Maghiarii, mărirea Austriei ar fi îngropată sub ruinele ei. N'ar fi de mirat, dacă aliații noștri ar deveni mai rezervați, nefiind dispuși, să se bage în foc pentru o monarhie, care nu e atât de puternică, pe cum se arată, deoarece o parte a ei sugere toate puterile celeilalte. Germania nu vede numai în Austria ci și în Ungaria pe aliați ei și cere cu drept, ca și ultima parte să fie atât de capabilă de acțiune ca și cea dintâi.“

„Budapest“ dorește de încheiere, ca după audiența de ieri alui Kossuth, lumea să aștepte, că ce s'a întâmplat, că de ce are să se teamă și ce are să spereze.

Un corespondent dela Viena al ziarului „Alkotmany“ observă ca ceva semnificativ, că în ziua însemnată de 8 Iunie a aniversării încoronării de rege a împăratului Francisc Iosif a apărut fiul lui Ludovic Kossuth în audiență decisivă la Maj. Sa și că cestiunea, care vine să fie decisă e tocmai pactul dela 1867. Corespondentul amintit mai adaugă: „Nu știu, care e dispoziția lui Francisc Kossuth în fața însemnătății de drept public a acestei zile, dar citez a afirma, că în situațiunea faptică politică, pe lângă cumpănirea intereselor dinastiei și ale țării vor mai influența mult și amintirile subiective ale aniversării încoronării asupra Majestății Sale, când va comunica lui Francisc Kossuth, deciziunea sa privitoare la rezolvarea crizei.“

Ei bine, Kossuth a fost la Majestătea Sa ieri, în 8 Iunie, însă nu a adus cu sine nici un fel de deciziune. Mai ști, dacă tocmai aniversarea încoronării n'a contribuit, ca Maj. Sa să amâne și de astădată deciziunea și să se mulțamească a lua spre știință durerile lui Francisc Kossuth ca și ale lui Iuliu Andrassy.“

Același corespondent mai găsește semnificativ și faptul, că după Kossuth a fost ascultat Andrassy, după punctul de vedere dela 48 acela dela 67. — Vezi observarea aceasta are mai mult chichirez. .

cădea pe vreo stâncă sfărâmând-mă m'am deșteptat. Imi fac o sfântă cruce și mă bucuram că a fost numai un vis. Dar turmuram ca varga și îmi clântăneau dinții în gură. Imi vine apoi în minte în ce primejdie mă aflam, și începui din nou a chibzui cum să scap viu din acest mormânt stâncos. Zic un tatăl nostru și încep din nou a căuta iarăș undeva, prin toate stâncile un loc de scăpare și de trecere. Mă cugetam la împrejurarea, ce mi se părea mai mult ca adevărată — că după căutarea de ieri, nici astăzi nu voiu putea afla scăpare și așa voiu fi silit sau să sai de pe o stâncă în jos la noroc, sau când voi vedea că nu mai e altă speranță, când voiu fi aproape să mor de foame și sete, să-mi trag un gloaț, ca să le fac vulturilor un praznic din mine și din țapii pușcați.

Cu astfel de gânduri am pornit pe brâu în dreapta și în stânga cu pușca în spate uitându-mă și căutând cu deamăruntul vreun loc de scăpare. Pușcam din când în când. Era soarele sus umbrele scăzute și chiar nevăzute, când pe la un cias m'am întors la locul, în care îmi vor zăcea cio-lanele curățite de carne prin vulturii pe care i-am văzut în vis. La marginea de miază-zi am aflat o seninare, care avea dela brâu în jos o depărtare numai cam de 8—10 stânjini de pământ. Acolo cu o funie lungă ar fi fost cu puțință a se da

Infăptuire franco-italiană. Luni an început în Milano serbările evenimentelor din 1859. Serbarea de Luni, la care a asistat și generalul francez Topinasse, a avut caracterul unei serbări de înfrățire franco-italiană. Publicul a făcut demonstrațiuni contra Austriei. Consulatele au fost păzite de cavalerie și infanterie.

Tumult în camera turcească. Camera turcească a discutat Luni în a doua cetire proiectul de revizuire al constituțiunei. Discuțiunea a fost tumultuoasă cu privire la articolele cari fixează drepturile suveranului. Un amendament acordând suveranului dreptul de a destitui ministrii săi, a fost respins. S'a adoptat însă un alt amendament în acelaș sens. De aci s'a iscat un tumult cu protestări, din care pricină președintele a trebuit să ridice ședința.

Italia și tripla alianță.

Zilele acestea a apărut la Boghera o broșură, intitulată 1912, broșură al cărei autor se zice că este fostul ministru Canevaro. Autorul broșurei afirmă că tripla alianță însemnează o rușine pentru Italia, care a trebuit să renunțe pentru totdeauna la ea. Italia, credincioasă condițiilor tratatului, a făcut aliații sale Austria tot felul de concesii, fapt care a făcut ca Austria să-și închipue, că Italia le face toate acestea în urma slăbiciunii sale. A mai purta aceeași politică față de Austria însemnează a duce sigură Italia la pierire. Căci acum vor înțelege toate cercurile politice că adevăratul dușman al Italiei este Austria.

Spre a dovedi această afirmațiune, autorul broșurei arată cum atunci, când Italia jela nenorocirea din Sicilia și Calabria, Austria voia să înceapă războiul în contra Italiei. Dacă Austria n'a pornit acest război, este că pasul ei n'a fost aprobat de Germania, iar flota Austriei era prea slabă.

Dar la 1912 Austria își va avea flota ei puternică, pe care se va putea baza ori și când. Prințul Francisc Ferdinand vrea cu orice preț să întindă stăpânirea Austriei asupra Mării-Adriatice.

Într'un capitol special broșura se ocupă cu situațiunea internă a Italiei. Pregătirile trebuie să înceapă de pe acum. Căci Italia este amenințată în existența sa. Socialiștii italieni se înșală dacă cred, că social-democrații germani vor interveni în Austria pentru pace. În consecință autorul broșurei cere ca bugetul marinei italiene să fie ridicat la două sute milioane lire. Afară de aceasta să se deschidă un credit de un miliard și o sută de mii de lire pentru întărirea flotei. Acest credit ar fi să se împartă în trei ani pentru construirea flotei.

Broșura a produs mare senzație în întreaga Italia. Ziarul „Tribuna“ și „Giornale d'Italia“ au publicat lungi estrase dintr'insa. „Giornale d'Italia“ crede că autorul broșurei este prea pesimist. Este în adevăr un pericol, dar pericolul nu este așa de mare, după cum anonimul autor caută să-l prezinte. Toată presa italiană este însă de acord în a afirma că Italia nu mai poate avea nici o încredere în tripla alianță.

STIRILE ZILEI.

— 27 Maiu v.

»Patria« din nou confiscată. Numărul din urmă al ziarului cernăuțean »Patria« a fost confiscat din cauza unor pasaje din raportul despre adunarea de protestare a tinerimei universitare române, convocată în cestiunea espulsării d-lui N. Iorga. Din această adunare s'a espedit clubului parlamentar român bucovinean și reuniunei latine următoarea telegramă:

»Adunarea de astăzi a studenților »români dela universitatea din Cernăuț »protestând împotriva opririi d-lui Iorga »de a intra în Bucovina, se adresează »cătră D-Voastră cu rugarea să interpelați »în parlament în privința aceasta pe acei, »la porunca cărora profesorul Iorga a fost »pus în rând cu anarhiștii, închizându-i-se »hotarele Bucovinei. E datorința D-Voastră »și a noastră, ca să înlăturăm în timpul »cel mai apropiat această rușine pentru »Românii din Bucovina.«

Necrolog. Dela Kilia, Basarabia, primim următorul anunț funebru: Ioan Secăreanu, proprietar în Kilia (Basarabia), după grele suferințe și slăbit de bătrânețe, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 14 Maiu 1909, în etate de 78 ani și împărtășit cu sf. Taine. Aceasta tristă întâmplare o aduc la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților. — Kilia, 15 Maiu 1909. — Elena I. Secăreanu soție, Ioan Secăreanu, Constantin Secăreanu fiu, Maria V. Popea, Elena G. Bulu, Demnica I. Botesatu fiice, Victor V. Popeu, Ioan Botesatu, Antonina I. Secăreanu, Sofia C. Secăreanu gineri și nurori și număroși cumnați, nepoți și strănepoți.

Răposatul, de origine din Săcele (lângă Brașov) a fost un bun Român și cu dare de mână pentru scopurile de cultură națională și de binefacere. Adresăm întristatei familii condolențele noastre sincere!

Achitat. La senatul de acuză al tribunalului din Arad s'a desbătut Sâmbătă procesul de calomnie, pe care jidănașul Saluzsinszki, redactorul »Luminei« kossutiste, l'a intentat d-lui Constantin Savu, redactorul responsabil al »Tribunei«, pentru articolul: »Cine-s oamenii lui Kossuth« apărut acum un an. În acel articol se desvălea tot trecutul de aventurier și ațățător fără scrupul al lui Saluzsinszki, arătându-se, că el a fost instigatorul revoltei socialiste din Talpoș, unde mai mulți țărani români morți și răniți de jandarmi, au căzut jertfă ațățărilor acestui amăgitor străin. Senatul de acuză a achitat pe d-l Savu, care prin avocatul său d-l Dr. I. Marșieu citase un mare aparat de martcri spre a-și dovedi acuzele, încât în fața lor tribunalul a respins acțiunea lui Saluzsinszki.

Contra alcoolismului. În interesul combaterii alcoolismului ministrul de interne, contele Iuliu Andrassy, prin o circulară cătră municipii, în care se arată influența stricăcioasă a alcoolismului asupra dezvoltării atât fizice cât și psihice a individului, precum și a curățeniei vieții familiare, provoacă municipiile să sprijinească cât mai mult în activitatea ei »Liga reuniunilor antialcooliste din toată țara«, care

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De-ale lui Moș Barbă-Albă.

(Urmare.)

Se făcuse seară. Am început a striga crezând că vre'un cioban sau altcineva mă va auzi, am pușcat de mai multe ori, nimeni nu mi-a răspuns, nimenea nu mă vedea. Am îmbucac ceva și m'am culcat pe iarba verde de pe brâu puind traista pe un bolovan căpătâiu. Teama și groaza că nu voi mai putea scăpa mă chinuia. Mai pune încă și frigul cel sec, ce m'a făcut să zgribur mai toată noaptea, căzând o brumă ce acoperise iarba și stâncile cu o coajă de ghiță albă destul de groasă. Nu puteam adormi, numai cătră ziua am ațipit. Visuri grele mă chiniau când ațipeam. Așa am visat, că îmi crescuse și aveam aripi mari, cu care mă încercam să zbor, dar nu puteam să mă avânt în sus. Când deodată mi se părea totuși că pornii în zbor pe sus și apucând pe calea cătră colții Buceilor, sburam dând ocoluri pe deasupra lor. Un cârd de vulturi mari sburau spre mine și-mi da ocale. Când deodată ca niște săgeți se roped în jos asupra mea, în sbor mă bușesc cu ciocurile lor de toate părțile și-mi nimicesc aripile. Fălfăiam acum în aer tot mai tare spre pământ și în groaza aceasta, că voiu

omul în jos unde se aflau niște sneapăni verzi, crescuți acolo pe jos și încolăciți. Dar unde era funia, pe care te-ai putea slobozi, barăm până în apropierea lor? Mă cugetam mai întâiu că ași putea să-mi fac din nojițe o funie, dar asta n'ar fi ținut greutatea unui om și nici nu erau așa de lungi. Mă cugetam să-mi taiu zechia în fași și din ea să-mi fac o funie. Dar aceasta era veche și slabă. Ce se fac? Doamne! învață-mă »îndreptările tale«.

Iată ce-mi dă Dumnezeu în minte: O să belesc țapii, trăgându-le pielea de pe ei. Din pielea lor taiu fași de câte un tol de late și le pui la soare să se uște. Din întâmplare aveam lângă amnar și o undrea. Aveam în traistă și sfoara, cu care măsuram în pădure copaci tăiați de prevaricanți. Încep a beli țapii, a coase fașiile tăiate de-alungul, una de altă și până seara era funia de 8 stânjini gata, a cărei cap o forma coarnele țapilor. O duc la locul, unde aflasem scoborașul. Agăț capul cu coarnele țapului de un colț și îl leg bine de colț cu nojița. Încep, ținându-mă în amândouă mâinile de funia din pielea țapilor, a mă lăsa pe stâncă prăpăstioasă în jos, tremurând de frică, că se va rupe, și încet încet ajung la 2 stânjini până să dau de pământ, când se gătase și funia. Mă uit în prăpastie, unde se aflau sneapăni sau jepi crescuți și încolăciți pe pământ. Ce va vrea Dumnezeu, îmi zic și

las funia din mâni, când m'am și pomenit pe zneapăni cu o sgduitură și o lovitură în coaste de nu mă mai puteam scula, nici mișca. Așteptam să mor. După 2—3 ceasuri de zăcere și amortală mă descebă-luisem, dar nu știam unde mă aflu. Bag mâna în traista, care era de gât, și scot ploscuța, în care mai aveam puțin rachiu, trag din ea o înghițitură, iar cu restul mă frec la coasta care mă durea. Într'a- ceea se ivi și luna pe ceriu cu o lumină ca ziua. Încep a mă zbate cu râmurile de zneapăni încălciate și mi-a succes să scap din ele, apucând drept în jos spre Guțan, unde am ajuns dimineața tulind încet la vale. Acolo le-am spus finanților pățania mea și le-am arătat brăul cu stărvurile țapilor, ca să le poată aduce în jos. Le-am spus și le-am arătat calea pe unde am tulit până la brâu și cea dela brâu până aici. Le-am spus însă ca să ia cu sine și funii lungi, pe care să se poată scobori la brâu și dela brâu pe stânci în jos. Au pornit 3 finanți, dintre care unul era și un bun vânător, îndată cu funiile, iară eu spălându-mă bine cu rachiu și mâncând ceva, m'am culcat la umbra unui brad.

Cătră seară au sosit finanții cu țapii beliiți și cu funia din pielea lor. Le-am dat carnea dela un țap lor, iară carnea de pe celălalt și funiile făcute de mine din pielea țapilor, am dus'o într'un sac pe un cal acasă. Din căzătura aceasta mi-a rămas

Dela librăria „GAZETEI“ Braşov se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandările.)

„Opere complete“ de *N. Nicoeanul, C. Stamati și V. Cârlova* la oală într-o singură Broşură. Preţul 1 cor. 50 plus porto 10 bani.

Din operele complete a lui *Ioan Creangă* a apărut ediția a doua. Preţul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura „*Mi-nerva*“ premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechidă: „*In Bucegi*“ (Narațiune) Format octav mare pagini 285 preţul 1 cor. 50 plus 20 porto.

„*Popasuri vânătoarești*“ de *Ion Bărbănteanu* pe 205 pagini formatul octav mare preţul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui *Gheorghidă*. Pagini 280. Preţul Lei 2.

Ludovic Daus: „*Doamna Oltea*“ (Mama lui Ștefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentarea de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: „*Ruși și Români*“ o' o prefață de *N. Iorga*. Preţul cor. 1.50.

„*Călăuza stațiilor balneare*“ de *Aurel Scurtu*. Preţul 1 cor. 50 fil. plus 20 bani porto.

N. Iorga: „*Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc*“. Preţul cor. 2.50.

„*Doamne ajută-ne*“. Schițe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Iunie n. 1909.

Renta ung. de aur 4%	113 75
Renta de corone ung. 4%	93 20
Imp. căi fer. ung. în aur 3 1/2%	83 —
Imp. căi fer. ung. în argint 4%	93 40
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Imp. ung. cu premii	202 75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	144 75
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 35
Renta de argint austr. 4 2/10	96 20
Renta de aur austr. 4%	117 35
Renta de corone austr. 4%	96 30
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	86 60
Losuri din 1860	161. —
Acții de-ale Băncii ung. de credit 1778	—
Acții de-ale Băncii austr. de credit 748	—
Acții de-ale Băncii austro-ung. . .	637.80
Napoleondori.	19.05 1/2
Mărci imperiale germane	117.37 1/2
London vista	240 02 1/2
Paris vista.	95 50
Neto italiene.	94.65

Cursul pietei Braşov

Din 8 Iunie n. 1909

Bancnote rom. Cump. 18.92	Vënd. 19. —
Argint român	18.70
Lire turcesei	21.40
	21.50

Scris. fonc. Albine 5%	100. —	101. —
Ruble Rusesci	2.51	2.53
Napoleondori.	19.04	19.12
Galbeni	11.20	11.40
Mărci germane	117. —	117.40

N. GRĂDINAR,

BRAŞOV, Strada neagră Nr. 1.

Recomandă:

Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20

„ „ „ „ „ 4—

„ „ „ „ „ 4-80

Liqueruri fine. Rum Jamaica. Iava. Cuba. Diferite soiuri de Cognac în buteli, și tot felul de mărfuri de băcănle.

Pilule purgative zaharisite

ale lui

Philipp Neustein.

(Pilule Elisabeth a lui Neustein.)

Sunt a se prefera preparatelor similare în toată pr viața. Aceste pilule nu conțin substanțe stricicioase. Se folosesc cu cel mai mare efect la boala de pân-tece sunt ușor purgative, curăță sângele. Foarte folositoare și nevătămătoare la

Constipații,

care este cauza multor boale. Zaharisite le iau bucuros și copiii.

O cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 8 cutii care conțin 120 Pilule costă numai 2 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. 45 bani se expediază 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule purgative ale lui Philipp Neustein. Veritabile numai când cutia este provăzută cu instrucțiune și cu marca protocolată de scut, cu tipar roșu și negru Sf. Leopold și subserierea „Philipp Neustein, farmacie“. Invățătoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnate cu firma noastră

Farmacia **Philipp Neustein** la „Sf. Leopold“, WIEN I Plankengasse 6. Se capătă în toate farmaciile.

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

CORSET GRADEFRONT

care este comod și modern.

se capătă după măsură sau gata numai în **MAGAZINUL**

Mme B. GOLDSTEIN,

Confectionare de corsete specialitate

BRAŞOV, Strada Vămei Nr. 21

Cruce seu stea dublă electro-magnetica

Patent Nr. 86667.

Nu e crucea lu Volta.

Vindecă și inviorează

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție,

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteți, tînturi de ureche, bătăle de inimă, sgârcoiri de inimă, asmă, aușul greu, sgârcoiri de stomac, lipsa poftei de mîncare, re-ceală la mîni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicu-lui se vindecă prin electroicitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din tôte păr-țile lumii, cari prepusc cu mulțămire invențiunea mea și: ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimitte banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „*Volta*“, de ore-c. „*Ciașul-Volta*“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut și apreciat și cerceat. Deja lefinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Prețul aparatului mic e 6 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țers și streinătate etc

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34, colțui strada Kálmán.

Mașine de cusut

ORIGINALE SINGER

SINGER Co.

mașine de cusut, Soc. pe acții, Braşov, Strada Porții nr. 23.

A se observa marca fabricii înreg' strată.

Băile alcalino-muriatice dela Sângeorgiul-Román

(Oláh-Szentgyörgy, Besztercze Naszódmegye).

Pentru cantitatea mare de **carbonat de sodiu, clo-rure metalice și acid carbonic** întrec cele mai renu-mite **ape minerale** din Europa. Se aplică ca **cură de bent** cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la **obstipație cronică, la hyperaemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și rinichi, la haemoroide, la blenorhoe (Triper) și catare de uter, la afecțiunile catarale ale căilor respirătoare, la debilități nervoase (neurastenie, hys-terie), la reumatisme și podagră, la scrofulă etc.**

Ca bac (scaldă) influențează minunat resorbirea exuda-telor pleuritice, peritonice, uterinare etc. precum și deosebitele boale de piele.

— Inceperea sezonului din 1 Iunie și durează până la 15 Septemvrie 1909.

O multime de **odăi** corespunzător mobilate stau la dis-positia publicului în preț dela 1—4 cor.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

În salonul de cură sunt disponibile jurnale, bibliotecă etc. Parc și alec (promenadă) pe terenul băilor. — Locuri de es-cursiune în înalții munți din vecinătate etc. — Musică bună permanentă.

Prețul unei calde (calde) 1 cor., unei reci 40 fil.

Ultima stațiune a căi ferate e **Ilva-mică**, unde în orice timp stau trăsuri comoade la dispoziția publicului.

Medic de scaldă: **Dr. Andreiu Monda.**

Prospecte trimite franco

DIRECȚIUNEA BĂILOR.

(6183—8.)

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUL, ARGINT ȘI COLORI.

REGISTRE și IMPRIMATE pentru tôte speciile de serviciuri.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

BILANȚURI.

STATUTE.

FOI PERIODICE.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în tolä mărimca.

BILETE DE VISITĂ DIVERSE FORMATE.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

ANUNȚURI.

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, în eta-giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia **A. MUREȘIANU, Braşov.**